

การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

The Development of Evaluation of Role Performance Indicators for the University Council of Rajabhat University

พิชญ์ บางเขียว (Phisanu Bangkheow)^{*}

กฤษฎา ผ่องพิทยา (Kisda Pongpittaya)^{**}

สรายุทธ์ เศรษฐขจร (Sarayuth Sethakhajorn)^{***}

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (Wirot Watananimitgul)^{****}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 2) ศึกษาผลการใช้ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ในด้านของความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจน (2) ตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การระดมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทมติด้วยเทคนิค MACR (Multi Attribute Consensus Reaching) จำนวน 2 รอบ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ในทั้งสามประเด็นดังกล่าวข้างต้น 3) พัฒนาคู่มือการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการพัฒนา ตัวบ่งชี้มาดำเนินการร่างคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ และตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 4) การศึกษาผลการใช้ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

^{*} นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

อีเมลล์ : ajnu009@hotmail.com,

Student of Doctor degree, Education Administration Faculty of Education, Rajabhat Bansomdejchaopraya University.

e-Mail ajnu009@hotmail.com

^{**} อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Thesis supervisors, Asst.Prof Dr. Education Administration Faculty of Education, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

^{***} อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Thesis Co-Advisors, Asst.Prof. Dr. Education Administration Faculty of Arts and Education, Pathumthani University

^{****} อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Thesis Co-Advisors Assoc.Prof. Dr. Education Administration Faculty of Education, Rajabhat Bansomdejchaopraya University

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกเป็น 3 มิติ จำนวน 30 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มิติด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ มิติด้านอำนาจหน้าที่ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และมิติด้านการกำกับติดตาม จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ 2) ผลการประเมินตัวบ่งชี้พบว่า ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 30 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจนอยู่ในระดับมากในทั้ง 3 มิติ และเมื่อนำไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ปรากฏผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่สภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities and 2) to study the results of the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities. The research methodology comprised 4 processes; 1) studying the elements of role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities, 2) developing the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities consisting of (1) Examination on the draft of role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities by the experts working in the University Council on the suitability of indicators of usefulness, possibility, and clarity, (2) Examination on the draft of role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities by using the multivariate for consensus reaching with the MACR (Multi Attribute Consensus Reaching) technic twice in order to determine the appropriateness of the indicators in all three issues as mentioned above, 3) Development of compliance assessment manual on the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat University. The information obtained from the development of indicators is used in drafting the guidelines for evaluation on the role performance of the duties of the Rajabhat Universities Council and examination on the appropriateness of the experts, 4) Studying the results of the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities.

The results showed that 1) the role performance evaluation indicators for the University Council of Rajabhat Universities classified into 3 dimensions with 30 indicators; 9 indicators of the dimension of policy formulation, 11 indicators of the dimension of power and duties, and 10 indicators of the dimension of monitoring, 2) the results of evaluation on the indicators reveal that 30 developed indicators have the appropriateness in the usefulness,

possibilities, and clarity in the high level for all 3 dimensions. When it is using for evaluate the role performance indicators for the University Council of Rajabhat Universities, it is found that the results of role performance of the University Council of Rajabhat Universities was in the highest level.

Keywords : Indicators, The Role Performance Evaluation Indicators for the University Council of Rajabhat Universities

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีพันธกิจที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สู่สังคม การให้บริการทางวิชาการเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อการดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้คงอยู่ ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นแหล่งผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่จะยกระดับความรู้และทักษะให้แก่คนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถานศึกษาที่กำหนดอนาคตของประเทศที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้เสียหลายระดับ ทั้งระดับบุคคล ได้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และระดับหน่วยงาน ได้แก่ องค์กรภาครัฐภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม รวมถึงองค์การในระดับสังคมและประเทศ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ให้ความสำคัญในเรื่องบทบาทของสภามหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยราชภัฏให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคมสืบเนื่องจากกระแสการปฏิรูปอุดมศึกษา สภามหาวิทยาลัยถือเป็นองค์กรที่สำคัญองค์กรหนึ่งที่ส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จของการปฏิรูปอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นองค์กรคณะสูงสุดของการบริหารมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับและติดตามการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สุขของประชาคมในมหาวิทยาลัย เพื่อสังคม และเพื่อประเทศชาติโดยรวม สภามหาวิทยาลัยจึงถือเป็นองค์กรสูงสุดที่ยึดหลักความเป็นอิสระทางการบริหาร ความมีเสรีภาพทางวิชาการ และการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย และกำกับการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย มีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง และให้ความเห็นชอบด้านการเงินและงบประมาณ และการจัดการทั่วไป องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนใหญ่มาจากบุคคลภายนอกสถาบัน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 - 2565) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา กล่าวได้ว่าหากสถาบันอุดมศึกษาใดมีกลไกกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการที่ดี เป็นไปเพื่อความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ ภารกิจต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยก็จะสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดตัวชี้วัด “ระดับคุณภาพของการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย และการถ่ายทอดเป้าหมายจากสภามหาวิทยาลัยสู่

สถาบันอุดมศึกษา”และจัดเป็นตัวชี้วัดที่ 12 ในคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีการลงนามร่วมกันระหว่างผู้แทนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กับผู้แทนของมหาวิทยาลัยและผู้แทนจากสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จะมุ่งเน้นการประเมินคุณภาพของการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 รวมทั้งในกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2551-2565) ได้กำหนด กรอบการปฏิรูปอุดมศึกษา และประเด็นสำคัญประการหนึ่งในกรอบปฏิรูปอุดมศึกษา คือ การยกระดับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะที่สำคัญก็คือการปฏิรูปสภามหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดและกำกับนโยบาย ตลอดจนดูแลการบริหารจัดการให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายและพันธกิจของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

สภามหาวิทยาลัยเป็นสภาผู้กำกับ (Governing Board) ที่พิทักษ์ความเป็นอิสระหรืออัตตาภิบาลและธรรมาภิบาล เพื่อให้มีการบริหารและการจัดการที่ดีตามระบบอิสระ มีคุณธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ การที่จะปฏิรูปมหาวิทยาลัยให้บรรลุความเป็นเลิศ จำเป็นต้องปฏิรูปสภามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ มีการประเมินผลการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัยการวิเคราะห์บทบาทโดยใช้ Content Analysis วิธีการได้มาของกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่ดี พร้อมกับการสร้างและพัฒนากลไกการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การปฏิรูปสภามหาวิทยาลัยเป็นประเด็นสำคัญที่สุดของการปฏิรูปอุดมศึกษา (วิจิตร ศรีสอาน, 2554) เนื่องจากสภามหาวิทยาลัยเป็นคณะบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบัน การกำกับดูแลกิจการของมหาวิทยาลัยได้เน้นการให้ความสำคัญจากระบบการควบคุมดูแลโดยตรงจากภาครัฐ โดยมุ่งหวังว่าความเป็นอิสระนั้นจะนำมาซึ่งความคล่องตัวและประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งจะส่งผลบวกถึงพัฒนาการทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยในที่สุด หลักการของความเป็นอิสระนั้น มีความหมายว่ายอมให้มหาวิทยาลัยอยู่นอกกฎระเบียบของการบริหารราชการโดยปกติ และไม่อยู่ภายใต้การสั่งการโดยตรงของหน่วยงานที่อาจจัดว่าเป็น “หน่วยเหนือ” ใด ๆ ในขณะเดียวกัน สังคมก็มีความคาดหวัง รวมทั้งมีความชอบธรรมที่ควรจะได้ประโยชน์อันพึงประสงค์จากผลผลิตของมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นกลไกหลักในการพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความรู้ความชำนาญระดับสูง รวมทั้งในฐานะที่เป็นคลังสมองในการพัฒนาทุนทางปัญญาให้แก่ชาติบ้านเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ และดำเนินงานตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการกิจหลักเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งจะมีสภามหาวิทยาลัยทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้เกิดการพัฒนา และเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 18 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ จำนวน 17 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) สภามหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการกำหนดนโยบาย และกรอบทิศทางงานตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมทั้งการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการพัฒนาที่ยั่งยืน การประเมินผลสำเร็จในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

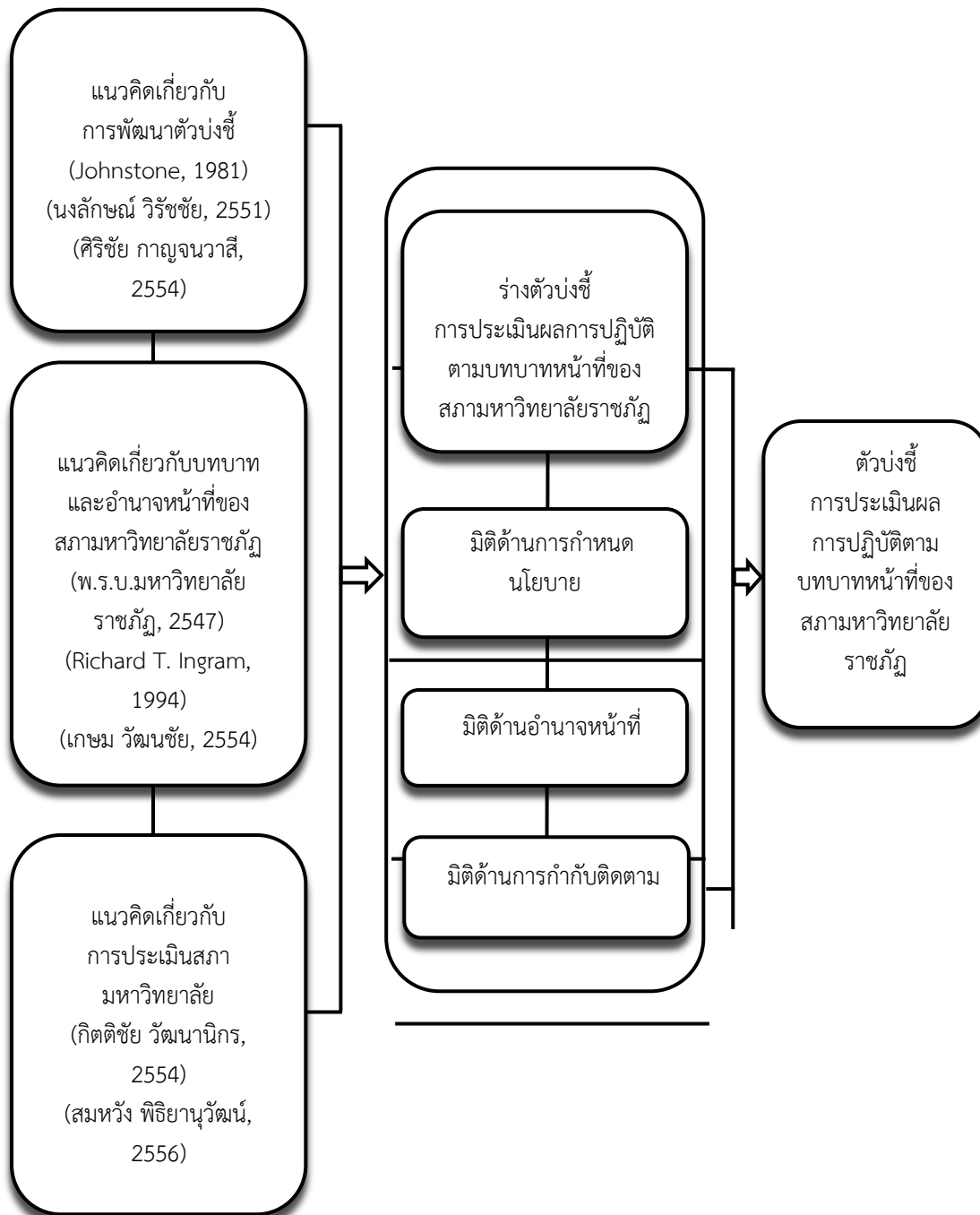
ราชภัฏจึงมีความสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของสภามหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการประเมินคุณภาพ และกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ทั้งในตัวเองซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553 และ พ.ศ.2557 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รวมทั้งตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามระดับอุดมศึกษา (พ.ศ.2554–2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้สภามหาวิทยาลัยปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดครบถ้วน และมีการประเมินตนเองตามหลักเกณฑ์ที่มีการตกลงไว้ ยิ่งไปกว่านั้น ตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2551–2565) ยังได้กำหนดนโยบายให้มีการพัฒนาระบบบริหารภายในของมหาวิทยาลัยให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อรองรับความมีอิสระในการบริหารงานจากบทบาทของสภามหาวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการบริหารมหาวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ประกอบกับที่ผ่านมา ยังไม่มีการจัดทำตัวบ่งชี้สำหรับเป็นกลไกที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาและผลการปฏิบัติงานของสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามหน้าที่และความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย โดยถือว่างานวิจัยนี้เป็นองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏในบริบทของการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ของจอห์นสโตน (Johnstone, 1981), (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551) และ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) แนวคิดสิ่งที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยพึงปฏิบัติในความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย 18 ประการ ของ ริชาร์ด ที. อินแกรม (Richard T. Ingram, 1995) แนวคิดเรื่องบทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย (เกษม วัฒนชัย, 2553) อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (วิจารณ์ พานิช, 2556) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภามหาวิทยาลัย (กิตติชัย วัฒนานิก, 2554) และ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2556) ตลอดจนศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้การปฏิบัติตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย การประเมินสภามหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาตัวบ่งชี้ องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย การกิจของสภามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ของจอห์นสโตน (Johnstone,1981), (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2551) และ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) แนวคิดสิ่งที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยพึงปฏิบัติในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย 12 ประการ ของ ริชาร์ด ที. อินแกรม (Richard T. Ingram, 1995) แนวคิดเรื่องบทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย (เกษม วัฒนชัย, 2553) อำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย (วิจารณ์ พานิช, 2556) พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภามหาวิทยาลัย (กิตติชัย วัฒนานิก, 2554) และ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2556) มาศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ทำให้ได้รายละเอียดสำหรับกำหนดกรอบประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1 การตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยเสนอร่างตัวบ่งชี้ที่ใช้สำหรับเป็นกรอบแนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ สภามหาวิทยาลัยราชภัฏใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านการกำหนดนโยบาย มิติด้านอำนาจหน้าที่ และมิติด้านการกำกับติดตาม จำนวน 40 ตัวบ่งชี้ ที่ได้พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่งทั่วประเทศได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในประเด็นของ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจนของตัวบ่งชี้ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสภามหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ แห่งละ 6 คน ประกอบด้วย อธิการบดี รองอธิการบดี กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนผู้บริหาร กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนคณาจารย์ และเลขานุการสภามหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 228 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจนของตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย

2.2 การตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ด้วยเทคนิค MACR (Multi Attribute Consensus Reaching)

ผู้วิจัยนำเสนอร่างตัวบ่งชี้ที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้พัฒนาปรับปรุงจากผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัย จำนวน 38 แห่ง ต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในประเด็นความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจน โดยใช้การประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ ด้วยเทคนิค MACR (Multi Attribute Consensus Reaching) ด้วยการจัดประชุมอภิปรายกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา / ด้านการจัดการศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา สาขาการอุดมศึกษา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัย รองอธิการบดีที่ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภามหาวิทยาลัย

2.2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถและมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับด้านการวิจัยและประเมินผล และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านสภามหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจนของตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการจัดประชุมอภิปรายกลุ่ม 2 รอบ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการพัฒนาตัวบ่งชี้มาดำเนินการร่างคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏแล้วนำคู่มือมาตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 1 คน ซึ่งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา / ด้านการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา สาขาการอุดมศึกษา หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและการวัดประเมินผล จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถและมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับด้านการวิจัยและประเมินผล และมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสมของคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาผลการใช้ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยเลือกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นสถานที่สำหรับใช้ประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประเมิน ได้แก่ กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 21 คน จำแนกเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนผู้บริหาร จำนวน 4 คน กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้แทนคณาจารย์ จำนวน 4 คน ประธานคณะกรรมการส่งเสริมกิจการมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ ในขั้นของการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกผลการวิจัยได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ผลจากการดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีมติที่กำหนดตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย จำนวน 3 มิติ ประกอบด้วย มิติด้านการกำหนดนโยบาย มิติด้านอำนาจหน้าที่ และมิติด้านการกำกับติดตาม และได้ตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 ตัวบ่งชี้ แยกเป็นตัวบ่งชี้ในมิติด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ มิติด้านอำนาจหน้าที่ จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ และมิติด้านการกำกับติดตาม จำนวน 14 ตัวบ่งชี้

1.2 ผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 228 คน โดยเสนอร่างตัวบ่งชี้ซึ่งใช้เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พัฒนาขึ้น จำนวน 40 ตัวบ่งชี้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัยได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ในประเด็นของ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจน พบว่ามีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในระดับที่มีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในระดับที่มากกว่าหรือเท่ากับ 3.51 ในทั้ง 3 ประเด็น จำนวน 35 ตัวบ่งชี้

1.3 ผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เทคนิค MACR (Multi Attribute Consensus Reaching) โดยเสนอร่างตัวบ่งชี้ จำนวน 35 ตัวบ่งชี้ ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การอุดมศึกษา การวิจัยและการวัดประเมินผล และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่เกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบ

ความเหมาะสมในประเด็น ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความชัดเจน โดยมีผลการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (MACR) จำนวน 2 รอบ ได้แก่

1.3.1 ผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (MACR) รอบที่ 1 พบว่าจากร่างตัวบ่งชี้ทั้งหมด 35 รายการ มีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในระดับที่มีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในระดับที่มากกว่าหรือเท่ากับ 85 คะแนน ในทั้ง 3 ด้าน จำนวน 32 ตัวบ่งชี้

1.3.2 ผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะ เพื่อหาฉันทามติ (MACR) รอบที่ 2 จากผลการตรวจสอบร่างตัวบ่งชี้ที่ผ่านการประเมินในรอบที่ 1 จำนวน 32 รายการ พบว่า มีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม ซึ่งผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในระดับที่มีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในระดับที่มากกว่าหรือเท่ากับ 85 คะแนน ทั้ง 3 มิติ จำนวน 30 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ มิติด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ มิติด้านอำนาจหน้าที่ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ และมิติด้านการกำกับติดตาม จำนวน 10 ตัวบ่งชี้

2. ผลการพัฒนาและวิเคราะห์คุณภาพคู่มือและเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

หลังจากได้ตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาดำเนินการร่างคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อใช้ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเนื้อหาสาระของคู่มือประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ 1) กรอบการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) แนวทางการประเมิน 3) การวิเคราะห์และนำเสนอผลการประเมิน ส่วนเครื่องมือในการประเมินมีลักษณะเป็นแบบสอบถามการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นโดยมีข้อคำถาม ทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ จำแนกเป็นการประเมินในมิติด้านการกำหนดนโยบาย จำนวน 9 ข้อ มิติด้านอำนาจหน้าที่ จำนวน 11 ข้อ และมิติด้านการกำกับติดตาม จำนวน 10 ข้อ

ผลการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของคู่มือและการประเมินความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการประเมินหรือแบบประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า คู่มือมีระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 4.32 โดยจำแนกระดับความเหมาะสมเป็นรายมิติ ได้แก่ มิติด้านการกำหนดนโยบาย มีความเหมาะสมในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ย 4.28 มิติด้านอำนาจหน้าที่ มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 4.38 และ มิติด้านการกำกับติดตาม มีระดับความเหมาะสมในระดับดีมากเช่นเดียวกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.29 ส่วนการตรวจคุณภาพแบบประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมิน ซึ่งเป็นการนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมาทดลองใช้หรือนำสู่การปฏิบัติ ผลการตรวจคุณภาพแบบประเมิน พบว่า ในภาพรวมแบบประเมินมีค่าดัชนีความเที่ยงตรงในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 1.00 โดยเมื่อจำแนกตามรายมิติ พบว่า ทั้งมิติด้านการกำหนดนโยบาย มิติด้านอำนาจ

หน้าที่ และมิติด้านการกำกับติดตาม มีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ซึ่งถือว่าแบบประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง สามารถนำมาใช้ในการประเมินสภามหาวิทยาลัยได้

3. ผลการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยที่ 4.57 โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยของการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คือ ที่ระดับ 4.14 - 4.86 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในมิติด้านอำนาจหน้าที่ มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.74 มิติด้านการกำหนดนโยบาย มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.48 และ มิติด้านการกำกับติดตาม มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.46 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามมิติของการประเมิน พบว่า มิติด้านการกำหนดนโยบาย มีผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.74 ตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ว่า สภามหาวิทยาลัยพิจารณาเสนอเรื่องเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และถอดถอนนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ โดยตรวจสอบในทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบโปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ว่าสภามหาวิทยาลัยอนุมัติการรับสถาบันการศึกษาชั้นสูงหรือสถาบันอื่นเข้าสมทบในมหาวิทยาลัย หรือยกเลิกการสมทบ โดยคำนึงถึงมาตรฐานและประโยชน์ทางวิชาการเป็นสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.14

มิติด้านอำนาจหน้าที่ มีผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.74 ตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ว่าสภามหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 เมื่อเรียงลำดับตามผลการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จากระดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยส่งเสริมให้บุคลากรมีการทำงานเชิงรุกเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.52

ส่วนมิติด้านการกำกับติดตาม มีผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.67 ตัวบ่งชี้ที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย เมื่อเรียงลำดับตามผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จากระดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยเปิดช่องทางให้สามารถร้องเรียนข้อสงสัยในเรื่องการทำผิดนโยบาย กฎกติกา และความล้มเหลวในการกำกับดูแลของสภามหาวิทยาลัยได้ โดยใช้กระบวนการที่เปิดเผยตรงไปตรงมา และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย มีคะแนนเฉลี่ยรวมที่ 4.29

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้และผลการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสอดคล้องกับแนวคิดในการการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีประเด็นในการอภิปราย 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ และ 2) ผลการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งในงานวิจัยนี้จำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 มิติด้านการกำหนดนโยบาย มิติที่ 2 มิติด้านอำนาจหน้าที่ และ มิติที่ 3 มิติด้านการกำกับติดตาม การแบ่งตัวบ่งชี้การประเมินเป็นหลายมิติหรือหลายมุมมองนี้จะทำให้สามารถวัดและประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยได้อย่างครอบคลุม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคปแลนด์และนอร์ตัน (Kaplan, Norton , 2001) ที่กล่าวถึงการจำแนกตัวบ่งชี้การประเมินที่ดีว่าควรมีมุมมองที่หลากหลายซึ่งจะทำให้การประเมินมีความสมดุลมากขึ้น

มิติการประเมินทั้ง 3 ด้าน ถือเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งมีตัวบ่งชี้เป็นองค์ประกอบย่อย จำนวน 30 รายการ โดยตัวบ่งชี้ทั้งหมดเป็นตัวบ่งชี้ที่ได้รับคะแนนความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีระดับคะแนนสูงกว่าระดับเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งได้รับการประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ และผู้เชี่ยวชาญในแวดวงของการอุดมศึกษา ทำให้ตัวบ่งชี้ที่ได้จากการพัฒนาตามงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องเป็นไปตามกรอบของการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยตัวบ่งชี้ในมิติที่ 1 ด้านการกำหนดนโยบาย เป็นตัวบ่งชี้ในลักษณะมิติการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยจากการกำหนดนโยบายที่นำไปสู่แผนยุทธศาสตร์และแผนงาน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และประสานความต้องการของหน่วยงานและมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการพัฒนา รวมทั้งการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและการทำงานงานเชิงรุก มีการทบทวนนโยบาย และแสดงความรับผิดชอบต่อนโยบายที่ก่อให้เกิดปัญหากับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย มิติที่ 2 ด้านอำนาจหน้าที่ เป็นตัวบ่งชี้ในลักษณะมิติการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามที่กฎหมายกำหนด และ มิติที่ 3 ด้านการกำกับติดตาม เป็นตัวบ่งชี้ในลักษณะมิติการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับการกำกับติดตาม ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแล กำกับ และติดตามการดำเนินงานและมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมถึงการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของอธิการบดีและผู้บริหาร การกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแล และการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน โดยมีรายละเอียดผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ ดังนี้

1.1 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ในมิติด้านการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 9 รายการ ทุกตัวบ่งชี้มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งในรอบของการตรวจสอบตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่ง และในการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (MACR) ทั้ง 2 รอบ ตัวบ่งชี้ที่มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้แต่ละรายการในมิติด้านการกำหนดนโยบายนี้มีความสำคัญในการนำมาประเมินและพัฒนาสภามหาวิทยาลัยเนื่องจากเป็นภารกิจสำคัญของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 18 ที่ให้สภามหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและอนุมัติแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม การผลิตและส่งเสริมวิทยฐานะครู การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) ซึ่งครอบคลุมตัวบ่งชี้ทั้ง 9 รายการข้างต้น และสอดคล้องกับ สุชาติ กิระนันทน์ (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสภามหาวิทยาลัยในอนาคตต้องมีบทบาทเชิงรุกในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย และชี้แนะมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงาน เนื่องจากสภามหาวิทยาลัยสามารถเป็นแหล่งในการระดมความคิดหรือแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จะช่วยปรับกระบวนการทำงานของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ในการประเมินตนเองของกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2554) ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินด้านการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ในประเด็นการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่กรรมการต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย และต้องเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยด้วยเช่นกัน

1.2 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ในมิติด้านอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 11 รายการ ทุกตัวบ่งชี้มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งในรอบการตรวจสอบตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่ง และในการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (MACR) ทั้ง 2 รอบ ตัวบ่งชี้ที่มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติหลักสูตรการศึกษาอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และ/หรือเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งเป็นไปโดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) ที่กำหนดให้สภามหาวิทยาลัย มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ซึ่งการดำเนินงานด้านหลักสูตรนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยและเป็นหัวใจของงานพัฒนาวิชาการของสถาบัน และสอดคล้องกับ ปณิตตรา นราภิรมย์ขวัญ และผุสดี บุญหนู (2557) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการประเมินกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ซึ่งศึกษาใน 5 ด้าน และผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการกำกับดูแลเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเกณฑ์การประเมินกรรมการสภามหาวิทยาลัยที่สำคัญในด้านการทำพันธกิจครบถ้วนตามภาระหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติสถานศึกษา และเป็นภารกิจที่สำคัญของกรรมการสภามหาวิทยาลัย

1.3 ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ในมิติด้านการกำกับติดตาม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 10 รายการ ทุกตัวบ่งชี้มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งในรอบการตรวจสอบตัวบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 38 แห่ง และในการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (MACR) ทั้ง 2 รอบ เช่นเดียวกับตัวบ่งชี้ใน 2 มิติข้างต้น ตัวบ่งชี้ที่มีระดับคะแนนความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ซึ่งเรื่องการกำกับติดตามผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของกิตติชัย วัฒนานิก (2551) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในเรื่องด้านการกำกับติดตามนี้ว่า เป็นบทบาทหน้าที่ที่มีความสำคัญของสภามหาวิทยาลัย ในฐานะองค์คณะผู้กำกับดูแลรับผิดชอบสูงสุดในสถาบัน ซึ่งในการดำเนินการด้านการกำกับติดตามนี้ควรมีกลไกที่สามารถตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานทั้งของผู้บริหารและสภาสถาบัน เพื่อเป็นหลักประกันต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และควรให้ความสำคัญกับประสิทธิผลการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีธรรมาภิบาลทุกระดับ และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2553 (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553) ซึ่งได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย และได้มีการกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับติดตามการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย จำนวน 3 ข้อ จากข้อคำถามซึ่งเป็นประเด็นการประเมิน จำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยกำกับติดตามการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นประจำ สภามหาวิทยาลัยติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของอธิการบดีและหัวหน้าส่วนงาน ดำเนินการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีความก้าวหน้า รวมทั้งมีการพิจารณาถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้การประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีแนวคิดในการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 18

2. ผลการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการใช้ตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการนำเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ และคู่มือการประเมินผลฯ มาใช้ในการประเมินตนเองของกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย ได้แก่ สภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า สภามหาวิทยาลัยมีการปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทหน้าที่ในข้อตัวบ่งชี้ที่ว่า สภามหาวิทยาลัยพิจารณาเสนอเรื่องเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และถอดถอนนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อธิการบดี ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์พิเศษ โดยตรวจสอบในทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบโปร่งใส และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ในทุกตัวบ่งชี้การประเมินจะมีคะแนนของการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเฉลี่ยของคะแนนของการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งในแนวทางของการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในลักษณะของการประเมินตนเองตามตัวบ่งชี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอันเป็นบทบาทหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัยนี้

สอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของสภามหาวิทยาลัยมหิดล (2559) การประเมินตนเองของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2553) การประเมินสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553) ซึ่งได้มีการจำแนกตัวบ่งชี้ออกเป็นด้านมิติ เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย โดยตัวบ่งชี้ในการประเมินส่วนใหญ่มาจากข้อกำหนดในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มาตรา 18 ซึ่งเป็นบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏได้พัฒนาไปสู่ความมีคุณภาพในการจัดการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง สามารถนำตัวบ่งชี้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งได้

1.2 ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมีความครอบคลุมการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยสภามหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยปรับเนื้อหาของตัวบ่งชี้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ในขณะนั้นได้ด้วย

1.3 ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นมหาวิทยาลัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การควบคุม และการตัดสินใจในการบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัยได้

1.4 ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ในงานวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาตัวบ่งชี้ตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏในการวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินตนเองของสภามหาวิทยาลัย ภายในขอบเขตภาระงานด้านการปฏิบัติหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ หากได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อให้คณะกรรมการอื่น หรือภาคส่วนอื่นสามารถนำไปใช้ในการประเมินได้ นอกเหนือจากการประเมินตนเองของสภามหาวิทยาลัย และสามารถนำผลการประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือใช้เป็นกรอบในการบริหารและพัฒนาของมหาวิทยาลัยในภาพรวมต่อไป

2.2 ตัวบ่งชี้ที่ได้การวิจัยนี้เป็นตัวบ่งชี้ที่บ่งบอกผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยตามกรอบมิติที่ครอบคลุม ผู้สนใจสามารถนำตัวบ่งชี้เหล่านี้ไปพัฒนาต่อให้เป็นตัวบ่งชี้ในระดับ Key Performance Indicators ได้ โดยในส่วนของจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีจำนวนมากสามารถนำไปจัดกลุ่มเพื่อลดตัวบ่งชี้ให้น้อยลง โดยเลือกศึกษาเพียงตัวบ่งชี้เฉพาะเพื่อนำมาศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกให้ถึงการกำหนดระดับของการวัด เป็นต้น

2.3 การพัฒนาตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏของผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือเชิงคุณภาพมาเสริมด้วย เช่น การสังเกตและสัมภาษณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- เกษม วัฒนชัย. (2553). “บทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย”. การสัมมนาวิชาการของที่ประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ณ ห้องคอนเวนชัน ฮอลล์ ศูนย์การประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพฯ.
- กิตติชัย วัฒนานิก. (2554). การประเมินของสภามหาวิทยาลัย : บทบาทที่จำเป็นในปัจจุบัน. บทความประกอบการบรรยายโมดูล 8 : การประเมินสภามหาวิทยาลัยที่กรรมการสภามหาวิทยาลัยควรทราบ ในหลักสูตรธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2554. (อัดสำเนา).
- จอย ทองล้อมสี. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษาไทยตามหลักธรรมาภิบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา. (2552). การพัฒนาต้นแบบสำนักงานสภามหาวิทยาลัยสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัด บุญชัย, (2559). รูปแบบที่เหมาะสมในการกำกับดูแลมหาวิทยาลัยของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). “การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน” การประชุมวิชาการ เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม. วันที่ 29 สิงหาคม 2551. โรงแรมแอมบาสเดอร์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2553). บทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัย: กรรมการสภามหาวิทยาลัยภารกิจใหม่กับอุดมศึกษาใหม่. ที่ประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. (ม.ป.ป.). เทคนิคการประชุมอภิปรายแบบ Multi Attribute Consensus Reaching (MACR). ในเอกสารประกอบการบรรยายเทคนิคการวิจัยที่นิยมใช้ในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (อัดสำเนา).
- ฟาฏินา วงศ์เลขา, กัมปนาท บริบูรณ์, อัมพวัลย์ วิสวธีรานนท์, ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล.(2561) “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาอิสลามในประเทศไทย”. วารสารวิชาการ Veridian E – journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 11, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2561) หน้า 819.
- ภาวิช ทองโรจน์. (2553). บทบาทของกรรมการสภามหาวิทยาลัยในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย เอกสารประกอบการประชุมกรรมการสภามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์, 19 กรกฎาคม 2553.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.

วรารณณ์ แยมทิม. (2559). "การพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างความพึงพอใจภาพการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน".

วารสารวิชาการ Veridian -journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2559) หน้า 325.

วัฒนา ล่วงลือ. (2538). การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของสภามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2551). สภามหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. สถาบันคลังสมองของชาติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิสตา อินเทอร์เน็ต จำกัด.

_____. (2556). บทบาทหน้าที่ของกรรมการสภามหาวิทยาลัย ในบริบทใหม่ของอุดมศึกษาบรรยายในหลักสูตรธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาสภามหาวิทยาลัย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 24 มกราคม 2556.

วิจิตร ศรีอำน. (2554). ปฏิรูปสภามหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันคลังสมองของชาติ.

_____. (2554) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสภามหาวิทยาลัย, จดหมายข่าวธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 , หน้า 9-10.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. รายงานการประเมินตนเองของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ประจำปี พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สมหวัง พินยานุวัฒน์.(2556). การประเมินสภามหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตร "ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา สถาบันคลังสมองของชาติ.

สุชาดา กิระนันท์. (2556). แนวทางการพัฒนาสภามหาวิทยาลัยในอนาคต. จดหมายข่าวธรรมาภิบาลมหาวิทยาลัย สถาบันคลังสมองของชาติ. 3(4), 8.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. "คู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manum)." เอกสารประกอบการฝึกอบรมวิทยากรต้นแบบโครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร , กรกฎาคม – สิงหาคม 2549.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยนเรศวร. (2553). รายงานการประเมินตนเองของกรรมการสภามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และบทบาทของสภามหาวิทยาลัย ประจำปี 2553. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยบูรพา. (2553). หลักเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). รายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานของสภามหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี พ.ศ.2559. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2553).รายงานการประเมินสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประจำปี พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาษาต่างประเทศ

- AGB. (2010). **Effective Governing Boards : A Guide for Members of Governing Boards of Public Colleges, Universities, and System.** AGB Publication, 46 p.
- Armstrong, A. (2007). **Benchmarking University Council Performance.** Paper presented to the conference, 30 March 2007.
- Carver, J. (2016). **Boards That Make a Difference: A New Design for Leadership in Nonprofit and Public Organizations 3rd Edition.**
- CUC (2008) **CUC Report on the Implementation of Key Performance Indicators : case study experience,** Committee of University Chairs, 31p.
- Ingram, R.T. (1995). **Effective Trusteeship.** Washington D.C.: National Center for Nonprofit Boards.
- _____. (1997) **Trustee Responsibilities : A Guide for Governing Boards of Public Institutions,** The Fundamentals, Board Basics, 27p,
- Ingram, R.T and Weary , W.A. (2000) **Presidential and Board Assessment in Higher Education : Purposes, Policies and Strategies,** Association of Governing Boards of University and Colleges, 88 p.
- Johnston, J.N. (1981). **Indicators of Education Systems.** London : The Anchor Press, Tiptree Essex.
- Kaplan, R.S. & Norton, D.P. (1996) "strategic learning & the balanced scorecard", **Strategy & Leadership, Vol. 24** Issue: 5, p.18-24.
- Kelleher, M.F. (2006) **The Effectiveness of Governing Bodies , Seminar On Governing Bodies of Higher Education Institutions : Roles and responsibilities,** OECD Headquarters, Paris, 24-25 August 2006. 229-247.
- Morril, R.L. (2010) **Assessing Presidential Effectiveness, Trusteeship, No.1, Vol. 18**
Available:<http://agb.org/trusteeship/2010/januaryfebruary/assessingpresidentialeffectiveness>.
- Robert S. Kaplan, David P. Norton, (1996) "strategic learning & the balanced scorecard",
Strategy & Leadership, Vol. 24 Issue: 5, pp.18-24,
- Searcy, C., Karapetrovic, S. and McCartney, D. (2005). **Designing Sustainable Development Indicators: Analysis for a Case Utility.** Measuring Business Excellence, 9 (2), 33-41.
- UCC (2011) **Code of Best Practice Governance, University Chancellors” Council,** Approved out-of-session by the Ministerial Council for Tertiary Education and Employment on 27 July 2011. 4 p.